

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گزارش جمهور

مرکز پژوهش و اسناد ریاست جمهوری

گزارش جمهور / شماره ۲۱ و ۲۲ / شانزدهم و نوزدهم اسفند ۱۳۸۶

■ بنگاه های اقتصادی زودبازده و کارآفرین ■ طرح هجرت (مهارت آموزی روستا)؛ ماهیت و دستاوردها

به کوشش:

معاونت توسعه اشتغال و سازمان آموزش فنی و حرفه ای
وزارت کار و امور اجتماعی و گروه پژوهش های کاربردی معاونت پژوهشی مرکز

گزارش های جمهور لزوماً دیدگاه های مرکز پژوهش و اسناد ریاست جمهوری نمی باشد

نشانی: تهران، خیابان جمهوری، خیابان دانشگاه جنوبی، پلاک ۱۸۷

تلفن: ۰۴۴۴۵۳۱۰۴ - ۰۱۳۱۰۱۶۴۴۱۳۱۰۱ - ۰۱۹۲۳۳۹۶۴۴

E-mail: RDC@GOVIR.IR

سخن نخست

طرح گسترش بنگاه های اقتصادی زودبازده و کارآفرین و نیز طرح هجرت (مهارت آموزی روستا) از جمله اقدامات ضربتی و ابتکاری دولت نهم در زمینه ایجاد اشتغال بوده است. طرح بنگاه های زودبازده با هدف کمک به فرآیند اشتغال جوانان در کوتاه مدت با همیاری دستگاه های ذی ربط از جمله وزارت کار و امور اجتماعی، استانداریها و بانک ها، نتایج مؤثری در برداشته که آگاهی از اهم اقدامات انجام شده در قالب این طرح از جمله اهداف این گزارش است.

همچنین طرح هجرت به عنوان اقدامی بدیع در عرصه مهارت آموزی به روستاییان عزیز و مستعد کشور می باشد که از سوی سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور آغاز گردیده و نتایج حاصل از اجرای آن از منظر عدالت اجتماعی منجر به تعمیم گستره آموزش های فنی و حرفه ای به کل جمعیت کشور شده است. در راستای شناخت این طرحهای ملی گفته شده با استفاده از گزارش های معاونت توسعه اشتغال و سازمان آموزش فنی و حرفه ای وزارت کار و اموراجتماعی، اهداف، رویکردها، اقدامات و دستاوردهای طرح یاد شده در دولت نهم مورد کنکاش و تحلیل قرار گرفته است که ماحصل آن تقدیم مخاطبان ارجمند می گردد.

معاونت ارتباطات و اطلاع رسانی

مرکز پژوهش و اسناد ریاست جمهوری

ضرورت پیوستگی صنایع بزرگ و بنگاههای کوچک اقتصادی*

۴ - بنگاه های کوچک زودبازده در واقع مداوای سریع برخی از مشکلات اقتصادی ماست؛ مثل بیکاری. اگر ما بخواهیم بیکاری ۳ میلیون جوان را علاج کنیم، فقط از طریق سرمایه گذاریهای بلند مدت، به زودی حاصل نخواهد شد؛ چون یک کارخانه فولاد از روزی که تصمیم می گیریم تا کلید بخورد، ۵ سال ۷ طول می کشد.

۵ - فعالیت های اقتصادی یک طیف است، از فعالیت های یک نفر تنها در گوشه ای شروع می شود تا فعالیت های سه نفره، ده نفره، صد نفره، دو هزار نفره، طیفی است که مکمل هم هستند. اگر فکر کنیم همه کشور را فقط می شود با صنایع بزرگ یا فقط کوچک اداره کرد، غلط است. یک طیف است. در اینجا ما خلأ داشتیم؛ یعنی سرمایه گذاری در بخش های بزرگ ما را از بخش های کوچک غافل کرده بود، به همین دلیل اشتغالزایی کاهش پیدا کرد.

۶ - در گذشته برای ایجاد اشتغال وام اشتغال داده می شد. یعنی پول نقد دست فرد داده می شد، در حالی که الان به طرح های مصوب در شورای اشتغال که کمیته کارشناسی آن را تأیید کرده باشد، اعتبار می دهند نه به فرد، یعنی پول به جایگاه حقوقی پرداخته می شود.

۱ - ما در هرم سرمایه گذاری و بنگاه های اقتصادی بررسی کردیم و دیدیم خلأیی هست. عمده سرمایه گذاری های اصلی ما در بنگاه های بسیار بزرگ، یا در کارهای انفرادی است. این هرم ناقص است؛ یعنی در آن پیوستگی وجود ندارد. به همین خاطر بنگاه های کوچک و متوسط زودبازده در دولت طراحی شد.

۲ - بسیاری از کشورها برای بنگاه های کوچک، وزارتخانه خاص و بانک اختصاصی دارند. یعنی یک مجموعه اجرایی اختصاصی دارند. ما از همین ظرفیت های موجود تا امروز استفاده کرده ایم. شوراهای اشتغال و دستگاه ها فعال شدند. یک اقدام بزرگ آغاز شده است.

۳ - در بخش بنگاه های کوچک، هم برای ایجاد اشتغال و هم برای اجرای عدالت، دولت توسعه بنگاه های کوچک را در دستور خود قرار داد. مفهوم آن نفی بنگاه های بزرگ نیست. بنگاه های بزرگ کار خودشان را می کنند، آنها هم در جای خود از حمایت های بودجه ای و تسهیلاتی و قانونی دولت برخوردارند.

*۱ گزیده بیانات ریاست محترم جمهوری در زمینه بنگاه های زودبازده به مناسبت های مختلف

الف. طرح گسترش بنگاه های اقتصادی زودبازده
اجرای طرح اعطای تسهیلات به بنگاههای کوچک اقتصادی زودبازده از اواخر سال ۱۳۸۴ و آغاز سال ۱۳۸۵ بر اساس ۶ رویکرد زیر شروع شد:

- ۱- توزیع عادلانه منابع به ویژه در مناطق محروم
- ۲- توزیع عادلانه منابع بین اقشار مختلف مردم به ویژه مردم محرومتر
- ۳- افزایش تولید و صادرات غیرنفتی
- ۴- تقویت تحرک اقتصادی
- ۵- افزایش کارایی تسهیلات بانکی و تقویت کارآفرینی
- ۶- اشتغالزایی و افزایش فرصتهای شغلی جدید در زمینه گسترش بنگاههای کوچک اقتصادی زودبازده

با اجرای این آئین نامه تا تاریخ ۸۶/۱۰/۳۰ در مجموع ۱۰۶۷۶۰۶ طرح از سوی دستگاه های اجرایی به بانکها معرفی شده است که از این تعداد ۷۱۳ هزار طرح در بانکهای عامل تأیید شده و منجر به عقد ۵۵۵ هزار قرارداد گردیده است. همچنین تا این دوره ۴۲۱ هزار طرح به مرحله بهره برداری رسیده است که در این گزارش عملکرد حاصل از اجرای این طرح در سه بخش عمده زیر ارائه گردیده است: بخش اول: عملکرد اجرای طرح بر حسب بخشهای کشاورزی، صنعت و معدن، خدمات، خوداشتغالی و گردشگری در سطح کشور

بخش دوم: عملکرد طرح در بین استانهای کشور
بخش سوم: عملکرد طرح در بین بانکهای عامل
این بررسیها مبتنی بر آمار ارسالی از سوی بانکهای عامل سراسر کشور است که در آن عملکرد طرح بر حسب استانهای کشور، بانکهای عامل و بخشهای مختلف اقتصادی تا تاریخ ۸۶/۱۰/۳۰ ارائه شده است.

۱- عملکرد اجرای آئین نامه بنگاههای کوچک و متوسط اقتصادی زودبازده و کارآفرین در سطح کشور (جدول شماره ۱)

■ بر اساس آمار عملکرد اجرای آئین نامه بنگاههای اقتصادی کوچک و زودبازده در سطح کشور و نیز به تفکیک بخشهای کشاورزی، صنعت و معدن، خدمات، خوداشتغالی،

گردشگری و سرمایه در گردش تا تاریخ ۸۶/۱۰/۳۰ در مجموع ۱۰۶۷۶۰۶ طرح مورد بررسی قرار گرفته که از این تعداد، ۱۰۰۲۴۴۴ طرح که از نوع جدید، تکمیلی و یا توسعه ای بوده اند به بانکهای عامل در سطح کشور معرفی شده اند. بر این اساس ۲۸/۸۱ درصد از طرحهای مربوط به بخش کشاورزی، ۱۰/۴۳ درصد مربوط به بخش معدن، ۱۸/۵۹ درصد مربوط به بخش خدمات، ۴۸/۸۱ درصد مربوط به طرحهای خوداشتغالی، ۰/۳۷ درصد مربوط به طرحهای گردشگری بوده اند که ۶/۱ درصد (از مجموع ۱۰۶۷۶۰۶) مربوط به طرحهایی بوده اند که صرفاً نیاز به سرمایه در گردش داشته اند. (یعنی طرحهایی که ایجاد کننده شغل جدید نیست اما حداقل می تواند به منظور فعال نمودن سرمایه گذاری ثابت یا حفظ اشتغال موجود در بنگاههای اقتصادی متقاضی شود).

■ تا پایان سال ۱۳۸۵ در مجموع ۶۸۷۳۸۵ طرح به بانکها معرفی شده و تعداد ۳۸۰۲۲۱ طرح نیز در سال ۱۳۸۶ و تا پایان دی ماه به بانکهای عامل معرفی شده اند. با توجه به طرحهای ارایه شده به بانکهای عامل پیش بینی اشتغال جدید حاصل از اجرای این طرحها تا دی ماه سال ۱۳۸۶ در مجموع ۳۰۳۲۱۹۳ نفر بوده است. بر این اساس پیش بینی شده است که ۱۹۴۸۲۵۴ نفر تا پایان سال ۱۳۸۵ و ۱۰۸۳۹۳۹ نفر تا پایان دی ماه ۱۳۸۶ مشغول به کار شوند. از کل این تعداد شغل که در طرحهای معرفی شده به بانکها پیش بینی شده است، ۲۱/۰۹ درصد به بخش کشاورزی، ۴۰/۹۸ درصد به بخش صنعت و معدن ۲۰/۶۷ درصد به بخش خدمات ۱۶/۱۸ درصد به بخش خوداشتغالی، ۱/۰۸ درصد به بخش گردشگری مربوط هستند. همانطور که مشاهده می گردد بیشترین پیش بینی اشتغال جدید حاصل از این طرحها در بخش صنعت و معدن و کمترین اشتغال جدید پیش بینی شده، بخش گردشگری است.

■ در مجموع تا پایان دی ماه سال جاری مبلغ ۵۸۲۷۰۶/۹۱ میلیارد ریال تسهیلات از سوی متقاضیان این طرحها درخواست شده که ۳۵۹۴۶۱/۷ میلیارد ریال مربوط به سال ۱۳۸۵ و ۲۲۳۲۴۵/۲۱ میلیارد ریال آن مربوط به سال ۱۳۸۶ و تا پایان دی ماه است. بر این اساس از مجموع ۵۸۲ هزار میلیارد ریال تسهیلات کل، ۵۱۶ هزار میلیارد ریال

مربوط به طرحهای جدید، توسعه‌ای و تکمیلی است که از این تعداد در مجموع ۱۷/۶۶ درصد از مبلغ کل تسهیلات مذکور مربوط به طرحهای بخش کشاورزی، ۵۴/۳۱ درصد مربوط به بخش صنعت و معدن، ۱۸/۹۶ درصد مربوط به بخش خدمات، ۷/۳ درصد مربوط به بخش خوداشتغالی، ۱/۷۷ درصد مربوط به طرحهای گردشگری بوده است. همچنین از مبلغ کل تسهیلات تقاضا شده (۵۸۲۷۰۶/۹۱) میلیارد ریال) ۱۱/۳ درصد مربوط به طرحهای متقاضی سرمایه در گردش بوده است. در شاخص تسهیلات پیش بینی شده نیز بخش صنعت و معدن بیشترین درصد از مبلغ کل تسهیلات تقاضا شده را به خود اختصاص داده است.

■ از کل طرح های معرفی شده به بانکهای عامل تا تاریخ ۸۶/۱۰/۳۰ در مجموع ۸۵۰۵۷۱ طرح (معادل ۷۹/۶۷ درصد) در بانکها بررسی شده است که از این تعداد ۴۸۵۹۲۴ طرح تا پایان سال ۱۳۸۵ (معادل ۵۷/۱۲ درصد) و ۳۶۴۶۴۷ طرح تا پایان دی ماه سال ۱۳۸۶ (برابر ۴۲/۸۷ درصد) بررسی شده‌اند. از مجموع ۸۵۰ هزار طرح بررسی شده در بانکها، ۷۹۸ هزار طرح با تسهیلات طرحهای جدید، توسعه‌ای و تکمیلی (معادل ۹۳/۸۵ درصد) بوده است که از این مجموع ۳۰/۴۵ درصد از طرحهای بررسی شده مربوط به متقاضیان طرحهای کشاورزی، ۱۰/۴۷ درصد مربوط به بخش صنعت و معدن، ۱۸/۱۴ درصد مربوط به بخش خدمات، ۴۰/۵۸ درصد مربوط به بخش خوداشتغالی و ۰/۳۷ درصد مربوط به بخش گردشگری است. از مجموع ۸۵۰ هزار طرح بررسی شده در بانکها ۶/۱۴ درصد مربوط به طرحهای متقاضی سرمایه در گردش بوده اند.

■ از کل تعداد طرحهای بررسی شده در بانک ها در مجموع تا تاریخ ۸۶/۱۰/۳۰ تعداد ۷۱۳۸۳۳ طرح توسط بانکهای عامل تأیید شده‌اند. از این تعداد ۶۶۷ هزار طرح مربوط به تسهیلات طرحهای جدید، توسعه‌ای و تکمیلی می باشد که بر این اساس ۳۰/۶ درصد مربوط به بخش کشاورزی، ۱۰/۵۶ مربوط به بخش صنعت و معدن، ۱۸/۰۸ درصد مربوط به بخش خدمات، ۴۰/۹۲ درصد مربوط به خوداشتغالی ۰/۳۸ درصد مربوط به بخش گردشگری بوده‌اند. از مجموع ۷۱۳ هزار طرحهای تأیید شده ۶/۵۲ درصد به طرحهای سرمایه در گردش اختصاص دارند. بالاترین و

کمترین طرحهای تأیید شده در بخشهای مختلف به ترتیب متعلق به بخشهای خوداشتغالی و گردشگری است. همچنین تعداد کل طرحهای بررسی شده به تعداد طرحهای معرفی شده به بانک در هر یک از بخشها به منظور رسیدن به تعداد طرحهای در حال بررسی در بانکها به ترتیب عبارتند از: ۱۵/۸۲ درصد، ۲۰ درصد، ۲۲/۲۸ درصد و ۱۹/۵ درصد (به عبارت دیگر ۱۵/۸۲ درصد از طرحهای مربوط به متقاضیان بخش کشاورزی در بانکها در حال بررسی است که بیشترین تعداد مربوط به طرحهای بخش خوداشتغالی است و کمترین تعداد مربوط به طرحهای بخش کشاورزی است).

■ با توجه به تعداد کل طرحهای تأیید شده در بانک، در مجموع تا دی ماه سال ۱۳۸۶ تعداد ۱۷۳۵۵۱۴ شغل جدید پیش بینی شده است. بر اساس تعداد طرحهای تأیید شده در بانکهای عامل در مجموع مبلغ ۲۵۶۷۳۷/۹ میلیارد ریال از کل مبلغ تقاضا شده از سوی متقاضیان، تسهیلات مصوب شده است. شایان ذکر است که بالاترین پیش بینی شغل جدید توسط طرحهای تأیید شده و همچنین بالاترین مبلغ تقاضا شده از سوی متقاضیان که به تصویب بانک رسیده مربوط به بخش صنعت و معدن است (این نکته بسیار حائز اهمیت است). از سوی دیگر از کل ۷۱۳۸۳۳ طرح تأیید شده در بانکهای عامل تنها ۵۵۵۷۸۷ طرح به مرحله انعقاد قرارداد رسیده‌اند که از این تعداد ۲۷۷۴۸۰ طرح تا پایان سال ۱۳۸۵ و ۲۷۸۳۰۷ طرح مربوط به پایان دی ماه سال ۱۳۸۶، است. از کل تعداد قراردادهای منعقد شده، ۵۱۳۵۷۰ طرح از طریق تسهیلات طرحهای جدید، توسعه‌ای و تکمیلی به مرحله عقد قرارداد رسیده‌اند و مابقی (معادل ۷/۶ درصد نسبت به کل تعداد قراردادهای منعقد شده) مربوط به طرحهای سرمایه در گردش بوده‌اند.

■ از کل تعداد قراردادهای منعقد شده در تسهیلات مذکور ۳۱/۹۹ درصد مربوط به طرحهای بخش کشاورزی، ۱۱/۰۶ درصد مربوط به بخش صنعت و معدن، ۱۷/۰۴ درصد مربوط به طرحهای بخش خدمات، ۳۹/۵۳ درصد مربوط به طرحهای بخش خوداشتغالی و ۰/۳۷ درصد مربوط به طرحهای متقاضی گردشگری است.

■ نکته حائز اهمیت در این شاخص که می بایست به آن اشاره کرد مربوط به بخش صنعت و معدن است. با

وجود اینکه ۴۰/۹۸ درصد از اشتغال جدید پیش بینی شده در سطح کشور مربوط به بخش صنعت و معدن میباشد، اما در این بخش فقط حدود ۱۰/۴۷ درصد از کل تعداد طرحهای بررسی شده، ۱۰/۵۶ درصد از تعداد طرحهای تأیید شده و ۱۱/۰۶ درصد از تعداد طرحهای انعقاد قرارداد شده مختص به بخش صنعت و معدن است. به طوری که اشتغال طرحهای تأیید نشده در بخش صنعت و معدن ۴۰/۷۳ درصد میباشد که بیشترین رقم را در سطح کشور به خود اختصاص داده است.

■ با توجه به اینکه طرح های بخش صنعت و معدن نسبت به سایر طرحها در بخشهای دیگر با فاصله زمانی بیشتری مورد بررسی قرار می گیرند، بالطبع در چند ماه آینده می توان عملکرد واقعی طرح های این بخش را مشاهده نمود. از طرف دیگر چون اکثر طرحهای بخش صنعت و معدن جزو طرح های بزرگ میباشند، بانک ها به صورت چند مرحله ای تسهیلات را پرداخت می نمایند. بنابراین این طرح ها به زمان بیشتری نیاز دارند. همچنین ممکن است بانکها بیشتر راغب به انجام بررسی طرحهای کوچک و خرد باشند که این عملکرد را میتوان در بخشهای کشاورزی، خدمات و خوداشتغالی مشاهده نمود.

■ ارزش کل قراردادهای منعقد شده در مجموع ۱۹۱۶۳۶/۹۵ میلیارد ریال بوده است که ۹۹۷۷۰/۱۱ میلیارد ریال مربوط به تسهیلات طرحهای جدید، توسعه ای و تکمیلی است. یعنی رقمی معادل ۸۳/۲۵ درصد و ما بقی به طرحهای سرمایه در گردش (۱۶/۷۴ درصد) اختصاص دارند.

■ از کل مجموع مبلغ قراردادهای منعقد شده در تسهیلات مذکور (۱۵۹۵۴۹/۵۹ میلیارد ریال) در مجموع مبلغ ۱۳۱۰۱۵ میلیارد ریال به متقاضیان پرداخت شده است که از مجموع کل مبلغ قراردادهای منعقد شده (۱۶۱۲۰۲/۴۵ میلیارد ریال) ۸۰۳۴۳/۹۲ میلیارد ریال آن تا پایان سال ۱۳۸۵ و ۸۰۸۵۸/۵۳ میلیارد ریال آن تا آخر دی ماه سال ۱۳۸۶ به متقاضیان پرداخت شده است. بر این اساس ۳۰۱۸۷/۴۵ میلیارد ریال (۱۸/۷۳ درصد) از مبلغ پرداخت شده به متقاضیان مربوط به سرمایه در گردش است.

■ از کل مبلغ پرداخته شده به متقاضیان (در تسهیلات

مذکور) ۲۰/۲۱ درصد مربوط به بخش کشاورزی، ۵۱/۳۲ درصد مربوط به بخش صنعت و معدن، ۱۷/۳۸ درصد مربوط به بخش خدمات، ۹/۷۱ درصد مربوط به بخش خوداشتغالی و ۱/۳۸ درصد مربوط به بخش گردشگری است. بالاترین و پایین ترین میزان مبلغ پرداختی به متقاضیان مربوط به بخش صنعت و معدن و گردشگری است. بخش خوداشتغالی نیز بعد از بخش گردشگری در رتبه پایینی قرار دارد. چنانچه به خواهیم نسبت مبلغ پرداخت شده به متقاضیان را به جمع کل تسهیلات ۴۴۶۸۰۰ میلیارد ریال که شامل اعتبارات توزیع شده سالهای ۱۳۸۴، ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶ است محاسبه نماییم به ترتیب بخشهای کشاورزی، صنعت و معدن، خدمات و گردشگری عبارتند از: ۵/۹۲ درصد، ۱۵/۰۴ درصد، ۵/۰۹ درصد و ۰/۴ درصد که بخش خوداشتغالی و سرمایه در گردش به ترتیب می بایست با ۱۰ درصد و ۲۰ درصد اعتبارات توزیع شده محاسبه گردند. به عبارت دیگر نسبت مبلغ پرداخت شده به متقاضیان در بخش خوداشتغالی (۱۲۷۲۵/۲ میلیارد ریال) به ۱۰ درصد تسهیلات اعتباری کل کشور برابر (۴۴۶۸۰ میلیارد ریال) ۲/۸۴ درصد میباشد و نسبت به مبلغ پرداخت شده به متقاضیان در طرحهای متقاضی سرمایه در گردش (۳۰۱۸۷/۴۵ میلیارد ریال) به ۲۰ درصد تسهیلات اعتباری کل کشور برابر (۸۹۳۶۰ میلیارد ریال) ۳۳/۷۸ درصد می باشد.

■ تا تاریخ ۱۰/۳۰/۸۶ در مجموع ۳۹۲۰۲۴ طرح به بهره برداری رسیده است که ۱۶۵۹۵۷ طرح تا پایان سال ۱۳۸۵ و ۲۵۵۲۷۴ طرح تا پایان دی ماه سال ۱۳۸۶ تکمیل شده و به مرحله بهره برداری رسیده اند. از این تعداد ۳۱/۰۳ درصد مربوط به بخش کشاورزی، ۱۰ درصد مربوط به بخش صنعت و معدن، ۱۶/۰۸ درصد مربوط به بخش خدمات، ۴۲/۶ درصد مربوط به خوداشتغالی و ۰/۲۹ درصد مربوط به گردشگری است. تعداد ۲۹۲۰۷ (۶/۹۳ درصد) از طرحها مربوط به طرحهای متقاضی سرمایه در گردش بوده اند. طبق بررسیهای به عمل آمده تا پایان سال ۱۳۸۶ تعداد ۸۳۱۵۲۹ شغل جدید از اجرای طرح ها ایجاد شده است که ۴۲۶۷۱۲ شغل تا پایان سال ۱۳۸۵ و ۴۰۴۸۱۷ شغل تا پایان دی ماه ۱۳۸۶ ایجاد شده اند. درصد از مشاغل در طرحهای کشاورزی، ۳۱/۶۱ درصد در طرحهای

صنعت و معدن، ۱۷/۸۵ درصد در طرح‌های خدمات، ۲۱/۴۴ درصد در طرح‌های خوداشتغالی و ۰/۷۷ درصد در طرح‌های گردشگری ایجاد شده‌اند. چنانچه نسبت اشتغال جدید در طرح‌های بهره‌برداري شده را به اشتغال جديد پيش بيني شده محاسبه نماييم مي بينيم كه بخش هاي كشاورزي (۳۶/۸۲ درصد)، خوداشتغالي (۳۶/۳۴ درصد)، خدمات (۲۳/۶۸ درصد)، صنعت و معدن (۲۱/۱۵ درصد) و گردشگری (۱۹/۵۶ درصد) به ترتیب در رده‌های اول تا پنجم قرار می‌گیرد. به عبارت دیگر در بخش کشاورزی (به دلیل طرح‌های خرد و کوچک) ماهیت این گونه طرح‌ها به این صورت است که زودتر از سایر بخش‌ها به بهره‌برداری رسیده‌اند این موضوع در مورد طرح‌های خود اشتغالی نیز مصداق دارد.

شاخصهای کلان عملکرد آئین نامه گسترش

بنگاههای زودبازده (قسمت دوم جدول شماره ۱)

■ بر اساس اطلاعات به دست آمده، نسبت کل تسهیلات تقاضا شده برای تسهیلات، ۳۰/۴۲ درصد بیش از مبلغی است که دولت تاکنون در نظر گرفته است. بالاترین رقم در بین بخش‌ها مربوط به بخش صنعت و معدن (۱۹/۰۸ درصد) میباشد. همچنین از ۴۲/۸۹ درصد طرح‌هایی که به مرحله عقد قرارداد رسیده‌اند، درصد بالایی موفق به دریافت تسهیلات شده‌اند که بیشترین سهم تسهیلات پرداخت شده به کل تسهیلات در نظر گرفته شده مربوط به بخش صنعت و معدن بوده است. به طور متوسط، هر طرح متقاضی مبلغ ۵۴۵/۸۱ میلیون ریال تسهیلات بوده است که از این میان بیشترین تقاضاها مربوط به بخش صنعت و معدن بوده‌اند. با توجه به اینکه بخش صنعت و معدن سرمایه‌بری بیشتری دارد، این موضوع منطقی است. از سوی دیگر میانگین تسهیلات پیش‌بینی شده در قراردادهای منعقد شده ۳۴۴/۸۰ میلیون ریال بوده است که کمتر از مبلغ درخواستی متقاضیان بوده است. سرانه اعتباری هر شغل در قراردادهای منعقد شده در کل ۱۱۷/۷۴ میلیون ریال پیش‌بینی شده است که این سرانه در بخش کشاورزی ۸۹/۹۷ میلیون ریال، در بخش صنعت و معدن ۱۵۷/۰۴ میلیون ریال، در بخش خدمات ۱۱۱/۸۲ میلیون ریال، در بخش گردشگری ۱۹۷/۸۳ میلیون ریال، در بخش خوداشتغالی ۶۴/۷۱ میلیون

ریال و در طرح‌های سرمایه‌بر گردش ۱۱۹/۹۷ میلیون ریال بوده است. از سوی دیگر سرانه اعتباری هر شغل در قراردادهای منعقد شده در بخش گردشگری بالاترین (۱۹۷/۸۳ میلیون ریال) رقم است.

■ میانگین اشتغال پیش‌بینی شده در طرح‌های معرفی شده در مجموع ۳ نفر بوده است که این میانگین در بخش کشاورزی ۲/۲۱ نفر، بخش صنعت و معدن ۱۱/۸۸ نفر، بخش خدمات ۳/۳۶ نفر و بخش گردشگری ۸/۹۵ نفر، بخش خوداشتغالی ۱/۱۷ نفر و در بخش سرمایه‌بر گردش ۷/۳۹ نفر بوده است. در نهایت میانگین اشتغال ایجاد شده به ازای هر طرح از میان طرح‌های به بهره‌برداری رسیده ۲/۱۲ نفر بوده است که بیشترین آنها در بخش سرمایه‌بر گردش و بعد از آن بخش صنعت و معدن بوده‌اند. نسبت اشتغال ایجاد شده به اشتغال پیش‌بینی شده در قراردادهای منعقد شده در مجموع ۶۱/۳۶ درصد اعلام شده است که نشان‌دهنده پیش‌بینی‌های اشتغال حتی در طرح‌هایی که به مرحله قرارداد رسیده‌اند، نسبت به آنچه که در عمل واقع شده بسیار فاصله دارد. بیشترین فاصله در پیش‌بینی‌های اشتغالزایی مربوط به بخش صنعت و معدن و طرح‌های گردشگری بوده است و کمترین فاصله مربوط به طرح‌های خوداشتغالی است.

■ تا تاریخ ۱۳۸۶/۱۰/۳۰ بانکها ۷۹/۶۷ درصد از کل طرح‌های معرفی شده را بررسی کرده‌اند. از کل طرح‌های بررسی شده ۸۳/۹۲ درصد به تأیید رسیده‌اند از بین طرح‌های تأیید شده ۷۷/۸۶ درصد به مرحله قرارداد رسیده‌اند. از کل تعداد طرح‌هایی تأیید شده ۵۹/۰۱ درصد به مرحله بهره‌برداری رسیده‌اند که ناشی از این است که بخش بزرگی از طرح‌های تأیید شده (۱۵۳۱۴۶ طرح) هنوز به مرحله قرارداد نرسیده‌اند و از سوی دیگر رسیدن طرح‌ها به مرحله بهره‌برداری زمانبر است. همچنین بر اساس اطلاعات به دست آمده از کل قراردادهای منعقد شده ۷۵/۷۹ درصد به مرحله بهره‌برداری رسیده‌اند که بیشترین آنها در طرح‌های خوداشتغالی و کمترین آنها در طرح‌های گردشگری بوده است.

۲- بررسی عملکرد اجرای طرح در استانهای

دارد و پس از آن استان خراسان رضوی (۸/۳۴ درصد) قرار دارد. در نهایت از کل اشتغال ایجاد شده در کل کشور، استان تهران، خراسان رضوی و آذربایجان غربی به ترتیب با ۱۱/۷۸، ۱۰/۳۱ و ۹/۲ درصد بیشترین سهم از اشتغال ایجاد شده در کشور را دارا بوده‌اند. نسبت مبلغ قراردادهای منعقد شده به کل اعتبارات در نظر گرفته شده، استان قزوین با ۷۹/۲۹ درصد کمترین فاصله را بین برنامه دولت و عملکرد داشته است. سایر استانها فاصله‌های بیش از ۵۰ درصد با برنامه دولت داشته‌اند و نتوانسته‌اند مبلغ قراردادهای خود را به مبلغ قراردادهای در نظر گرفته شده به عنوان سهمیه استان برسانند. در اینجا نیز مسئله فاصله بین پیش بینی طرح و عملکرد استانها به چشم می خورد. به طور متوسط در کل کشور نسبت مبلغ پرداخت شده به کل اعتبارات در نظر گرفته شده در استانها ۳۶/۰۸ درصد بوده است. به جز استان قزوین و اصفهان که در آن این نسبت به ترتیب ۵۴/۸۹ و ۵۲/۱۵ درصد بوده است، در سایر استانها بدون استثناء فاصله بین عملکرد پرداخت اعتبارات و برنامه دولت بیش از ۶۰ درصد بوده است. به طور متوسط در کل کشور ۸۴/۱۲ درصد از مبلغ قراردادهای منعقد شده به متقاضیان پرداخته شده است. اگر چه در برخی استانها مثل ایلام و بوشهر این نسبت پایین است اما هیچ گاه به کمتر از ۶۴ درصد نرسیده است. به عبارت دیگر در اکثر استانهای کشور بیشتر قراردادهای منعقد شده بین بانک و متقاضی به مرحله پرداخت تسهیلات رسیده است.

■ بر اساس اطلاعات حاصله به ترتیب نسبت طرحهای بررسی شده به معرفی شده، نسبت طرحهای تأیید شده به معرفی شده و نسبت قراردادهای منعقد شده به طرحهای تأیید شده، نشانگر درصدهای ۷۹/۶۷، ۸۳/۹۲، ۶۶/۸۶ و ۷۷/۸۶ درصد می باشد. در ارتباط با نسبت طرحهای تأیید شده به بررسی شده تنها در استان کرمانشاه است که تمام طرحهای بررسی شده به مرحله تأیید رسیده اند و یا نسبت به قراردادهای منعقد شده به طرح های تأیید شده، تنها در استان یزد است که تمام طرحهای تأیید شده توسط بانک به مرحله عقد قرارداد رسیده اند. استان سیستان و بلوچستان با کمترین میزان، ۵۵/۳۸ درصد از طرحهای تأیید شده به مرحله عقد

■ بر اساس ماده (۳) آئین نامه گسترش بنگاههای زودبازده، هر استان سهمیه‌ای از کل تسهیلات مصوب خواهد داشت که پرداخت آن بر اساس سهمیه استان مربوطه می باشد. بر این اساس استانهای خوزستان و تهران با ۱۰ و ۹/۰۳ درصد بیشترین سهم از کل تسهیلات در نظر گرفته شده را در بین استانهای کشور دارند. استان سمنان با ۱/۲۲ درصد و پس از آن استانهای کهگیلویه و بویراحمد، قزوین و قم به ترتیب با سهم های ۱/۴۸، ۱/۷ و ۱/۷۱ درصد کمترین سهم را از تسهیلات زودبازده در نظر گرفته شده داشته‌اند. بررسی سهم استانهای کشور از کل مبلغ پرداخت شده به متقاضیان نشان می دهد که استان خوزستان با ۸/۹۷ درصد و سپس تهران با ۸/۸۶ درصد و خراسان رضوی با ۸/۴۴ درصد بیشترین مبلغ را از کل تسهیلات دریافت کرده‌اند. بیشترین سهم از طرحهای معرفی شده به بانک از استان آذربایجان غربی بوده به طوری که ۸/۱۴ درصد از کل طرحهای معرفی شده به بانکهای عامل از این استان بوده است. بعد از استان آذربایجان غربی، استانهای فارس، آذربایجان شرقی و خوزستان به ترتیب ۷/۹۳، ۷/۱۷ و ۷/۱۷ درصد از کل طرحهای ارائه شده به بانکهای عامل بیشترین سهم را در ارائه طرحهای زودبازده داشته‌اند. استان سمنان با ۰/۵۲ درصد کمترین سهم را در ارائه طرحها به بانکها از لحاظ تعداد داشته است. از کل تسهیلات مصوب شده، استان خراسان رضوی و تهران به ترتیب با سهم های ۸/۶۰ و ۸/۵۱ درصد بیشترین سهم از تسهیلات مصوب را داشته‌اند. کمترین سهم مربوط به استان خراسان شمالی و سمنان است. با وجود اینکه خراسان رضوی و تهران بیشترین سهم را در تصویب طرحهای زودبازده داشته‌اند با این حال استانهای آذربایجان غربی و خراسان رضوی به ترتیب ۱۰/۹۸ و ۶/۷۶ درصد از تعداد کل قراردادها را منعقد کرده‌اند. به عبارت دیگر بالاترین رقم در تسهیلات مصوب شده مربوط به خراسان رضوی و بیشترین درصد در مبلغ قراردادهای منعقد شده مربوط به استان آذربایجان غربی است.

■ از نظر بهره برداری، استان آذربایجان غربی بیشترین تعداد طرح به بهره‌برداری رسیده (معادل ۱۳/۵۳ درصد) را

قرارداد رسیده اند که ضروری است با توجه به موقعیت جغرافیایی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی هر منطقه به توجیه شاخصها پرداخته شود. به عبارت دیگر برای تحلیل عملکرد علاوه بر آمار ضروری است تا جنبه‌های سیاسی، اجتماعی و ... هر استان را نیز در نظر گرفت. بنابراین، ۷۷/۸۶ درصد از طرح‌های تأیید شده که به مرحله انعقاد قرارداد رسیده است حاکی از کاهش عملکرد تمامی استانها نمی باشد. میانگین اشتغال در طرح‌های معرفی شده در کل کشور ۳/۰۲ نفر پیش بینی شده است اما با توجه به تعداد قراردادهای منعقد شده، این میانگین به ۲/۱۴ نفر در هر طرح کاهش یافته است. در نهایت به دلیل عدم پرداخت تسهیلات به تمام طرح‌های رسیده به مرحله قرارداد، این میانگین به ۲/۱۲ نفر کاهش یافته است. همانگونه که در ابتدای گزارش وضعیت اشتغال و تسهیلات تقاضا شده از سوی هر کدام از بخش‌های اقتصادی مشخص گردید می توان به این نتیجه رسید، که در بخش صنعت و معدن با توجه به اینکه درصد اشتغال پیش بینی شده و همچنین تسهیلات تقاضا شده نسبت به سایر بخشها بسیار بالا بوده است و از آنجایی که تعدادی از این طرحها دارای واحدهای اقتصادی بزرگ مشکلاتی از قبیل بدهی معوق، چک برگشتی و یا بعضاً عدم وثائق لازم را داشته اند در نتیجه دیرتر به مرحله تصویب و عقد قرارداد میرسند. بنابراین در پیش بینی میانگین اشتغال در طرح‌های معرفی شده، قرارداد منعقد شده و همچنین میانگین تسهیلات تقاضا شده در قراردادهای منعقد شده و میانگین اشتغال در طرح‌های بهره برداری شده با توجه به موارد فوق الذکر می تواند اثر کاهشی داشته باشد. چنانچه قانون تسهیل اعطاء تسهیلات بانکی و کاهش هزینه های طرح و تسریع در اجراء طرح‌های تولیدی و افزایش منابع مالی و کارایی بانکها که در تاریخ ۸۶/۴/۲۵ به بانکها ابلاغ گردید، عملیاتی میشد هم اکنون شاهد افزایش هر کدام از نسبت شاخصها به یکدیگر بودیم. بنابراین میبایست مدتی در انتظار رفع مشکلات بعضی از طرحها بود تا عملکرد واقعی مشخصتر گردد.

۳- بررسی عملکرد اجرای آئین نامه بنگاه‌های

اقتصادی زودبازده در بین بانکهای عامل (جدول شماره ۴)

■ بر اساس آئین نامه ذیربط، بانک ملی با ۱۱۰۰۸۵/۷ میلیارد ریال و بانکهای صادرات و ملت به ترتیب با ۷۸۶۹۰ و ۷۴۲۳۴/۶ میلیارد ریال موظف بوده اند که بیشترین سهم از تسهیلات زودبازده را به متقاضیان در کل کشور واگذار کنند. بر این اساس بانک ملی توانسته است تا به میزان ۴۴/۰۵ درصد از کل برنامه دولت قرارداد منعقد کند و بانک صادرات و ملت نیز به ترتیب ۴۵/۱۴ و ۴۰/۲۵ درصد از کل سهم تسهیلات پیش بینی شده از سوی دولت را به مرحله قرارداد رسانده‌اند. از سوی دیگر بانک سپه با سهمیه ای حدوداً یک پنجم بانک ملی توانسته است تا ۸۱/۰۲ درصد از سهمیه خود را به مرحله قرارداد برساند. بانک صنعت و معدن نیز با سهمیه حدود یک شانزدهم بانک ملی توانسته است ۵۲/۰۹ درصد از کل سهمیه خود را به مرحله قرارداد برساند. پایین ترین عملکرد متعلق به بانک توسعه صادرات است که تنها توانسته ۲/۴۲ درصد از کل مبلغ سهمیه تعیین شده خود را در قالب قرارداد تخصیص دهد.

■ در زمینه نسبت تسهیلات پیش بینی شده از سوی متقاضیان به کل تسهیلات، به جزء بانک توسعه صادرات، مسکن و رفاه در سایر بانکها مبلغ مورد تقاضا در طرح‌های معرفی شده به بانک ها بیشتر از کل سهمیه بانک ها بوده است. لذا بخش بزرگی از تسهیلات تقاضا شده هنوز به تصویب نرسیده است. از طرف دیگر به طور متوسط ۷۴/۶۴ درصد از مبلغ تسهیلات مصوب به مرحله قرارداد رسیده‌اند. در این زمینه به جز بانک ملی، سایر بانکها بیش از ۷۰ درصد مبالغ مصوب را به مرحله عقد قرارداد رسانده‌اند و بانک توسعه صادرات ۱۰۰ درصد مبلغ قراردادها و بانک ملت و کشاورزی به ترتیب ۹۱/۵۲، ۹۱/۰۷ درصد مبلغ قراردادها را پرداخت کرده‌اند. به طور قطع تعیین سهم تسهیلات هر بانک عامل از سوی دولت با توجه به توان اجرایی بانکها در بررسی طرح‌های متقاضیان انجام شده است.

بنابراین ضروری است هرچه سریعتر بانکها در بررسی طرح های بزرگ که اشتغالزایی بیشتر و درخواست تسهیلات

بیشتر را دارند به مرحله تصویب و یا عقد قرارداد و نهایتاً به مرحله پرداخت برسند. مسئله آشنایی متقاضیان با نحوه توجیه فنی و اقتصادی طرح‌ها حائز اهمیت زیادی است. اما خیلی بعید است که مشکل کندی در نحوه پرداخت به متقاضیان در عدم وجود توجیه فنی و اقتصادی طرح‌های باشد؛ چرا که حدود ۸۳/۹۲ درصد از کل طرح‌های بررسی شده در سیسم بانکی موفق به دریافت تأیید بانکها شده‌اند و در این میان بانک ملی بیش از ۹۰ درصد از کل طرح‌های بررسی شده را به تأیید رسانده است. اما از میان طرح‌های تأیید شده تنها به طور متوسط ۷۷/۸۶ درصد از متقاضیان موفق به انعقاد قرارداد شده‌اند. در این میان بانک صنعت و معدن که بیشترین سهم را در تأیید طرح‌ها داشته کمترین سهم را در انعقاد قراردادها داشته است. کاهش این سهم شاید به دلیل ارائه طرح‌های بزرگ باشد که به علت ماهیت طرح‌ها مدت زمان اجرای آن طولانیتر شده است.

■ همچنین بر اساس اطلاعات بدست آمده ۸۵۰۵۷۱ طرح مورد بررسی بانکها قرار گرفته (از ۱۰۶۷۶۰۶ طرح معرفی شده)، تعداد ۲۱۷۰۳۵ طرح در حال بررسی قرار دارند. احتمال دارد در بین این طرح‌ها، طرح‌های بزرگی باشند که بانک از بررسی آنها امتناع می‌ورزد و بیشتر سراغ طرح‌های کوچک با سرمایه بری کمتر (ریسک پذیری کمتر) برود و یا اینکه احتمال دارد از مرحله طرح‌های تأیید شده از سوی بانک تا مرحله تصویب و عقد قرارداد با توجه به بزرگ بودن طرح‌ها و مشکلات مربوط به تعدادی از واحدهای اقتصادی، این روند به کندی پیش رود و در نتیجه منجر به عدم موفقیت طرح در مرحله انعقاد قرارداد و بعد مراحل پرداخت اعتبارات شود. همچنین برخی کندیهای اداری باعث می‌شود بین زمان انعقاد قرارداد و زمان دریافت تسهیلات فاصله ایجاد شود و لذا بخشی از مبلغ تسهیلات نیز در این مرحله پرداخت نمیشود.

ب. طرح هجرت (مهارت آموزی روستا)

منابع انسانی پایه اصلی ثروت ملتها را تشکیل می‌دهند و منابع مادی و طبیعی عوامل تبعی هستند. انسانها عواملی فعال هستند که سرمایه‌ها را متراکم نموده و از منابع طبیعی بهره‌برداری می‌کنند و توسعه ملی را به جلو می‌برند. جامعه‌ای که بتواند دانش و مهارت‌های فنی و حرفه‌ای مردم شهری و جوامع روستایی‌اش را توسعه داده و از آن در اقتصاد ملی به نحو موثری بهره‌برداری کند جامعه موفق و پیشرفته‌ای خواهد بود.

به اعتقاد اکثر علمای توسعه اقتصادی در میان انواع سرمایه گذارهایی که در جهت ارتقاء توسعه اقتصادی و اجتماعی یک جامعه صورت می‌گیرد، برنامه‌ریزی و سرمایه گذاری در جهت ارتقاء و توانمند سازی نیروی انسانی، مهمترین و پر سودترین رکن توسعه به شمار می‌رود. در سنجش کشاورزی، روستاهای کشور محل زندگی و اشتغال حدود نیمی (۴۵٪) از مردم کشور بوده و جمعیتی معادل ۲۲۱۰۷۸۴۵ نفر در آن بسر می‌برند که ۴۳۳۲۴۲۶ نفر آنان بهره برداران بخش کشاورزی را تشکیل داده و غالبا وظیفه سنگین و حساس تولید مواد غذایی برای جمعیت رو به رشد کشور را بر عهده دارند. این واقعیت تلخ به وضوح احساس می‌شود که بازده تولید در مقایسه با شاخص‌ها و استانداردهای بین‌المللی و منطقه‌ای چندان رضایت بخش و اطمینان آفرین نیست از میان مسایل، موانع و محدودیتهای بسیاری که بر بخش کشاورزی کشور ما سایه انداخته فقر علمی و سطح نازل دانش و آگاهی و مهارت‌های فنی و حرفه‌ای نیروی انسانی شاغل در این بخش از مهمترین و اصلی‌ترین موانع در جهت ارتقاء بهره‌وری تولیدات کشاورزی است. این در حالی است که بهره‌وری کار کشاورزی در مقایسه با سایر کشورهای جهان و حتی کشورهای منطقه در سطح پائین تری قرار دارد، یگانه راه ارتقاء بهره‌وری نیروی کار در هر کشور آموزش است که مکانیسم اصلی و نهادی برای توسعه مهارت‌ها و دانش انسانی به حساب می‌آید که با دو شیوه رسمی و غیر رسمی به اجرا در می‌آید، تحقیقات بسیاری که در کشورهای مختلف جهان انجام شده نشانگر این نکته است که سرمایه گذاری بر روی آموزش نیروی انسانی شاغل

در بخش کشاورزی و جوامع روستایی، پرسودترین سرمایه گذاری در جهت ارتقاء بهره‌وری تولید کشاورزی بحساب می‌آید. همچنین تحقیقات میدانی و موردی (بر حسب نوع محصول تولیدی) که در سنجش کشاورزی کشور انجام شده مبین این واقعیت است که از میان تمام عوامل موثر بر بهره‌وری کشاورزی سرمایه گذاری بر روی پروژه‌های آموزشی خصوصا آموزشهای فنی و حرفه‌ای کشاورزی، دارای بالاترین بازدهی می‌باشد. لذا با در نظر گرفتن جمعیت ۲۲۱۰۷۸۴۵ نفری ساکن روستاها، و جمعیت بهره‌برداران بخش کشاورزی با رقم ۴۳۳۲۴۲۶ نفری و محاسبه درصد جمعیت روستایی از کل روستا و برآورد میانگین درصد جمعیت بهره‌بردار و جمعیت روستایی سهم روستاییان کشور در هر استان به تیمهای سیار آموزشی به منظور ارتقاء سطح مهارت و افزایش توان مالی خانوارهای روستایی و جلوگیری از مهاجرت‌های بی‌رویه روستایی به شهر و همچنین توزیع عادلانه فرصتهای آموزشی و مهارتی منطبق با زیست بوم مناطق روستایی، مقدار محرومیت و پتانسیلهای موجود در روستاها با حفظ پارامتر محیط زیست در بین آنان محاسبه و نیز بر اساس اقلیم منطقه‌ای حاکم بر جغرافیای ایران و نیاز جامع روستایی به آموزشهای مورد نیاز و نوع فعالیتهای آنان ۸۵ رشته که حتی الامکان در تمامی روستاهای ایران قابلیت اجرا داشته و توانمندی کشاورزان و روستائیان را تضمین و یا جامعه عمل ببوشاند تهیه و بر اساس تکرار دوره‌های آموزشی در تیمهای سیار تقسیم گردیده است. رشته‌های انتخابی برای این طرح غالبا با نگاه حفظ محیط زیست و مواد اولیه موجود در روستاها تهیه گردیده است. به طور مثال در تهیه ورمی کمپوست که به طلای کثیف شهرت دارد با استفاده از فضولات دام و کرم خاکی می‌توان بهترین و پاکیزه‌ترین خاک کشاورزی را تهیه نمود. لذا با عنایت به نوین بودن بسیاری از این رشته‌ها، اینگونه طرحها در صورتی به موفقیت خواهد انجامید که سایر دستگاههای مسئول نظیر سازمان تعاون روستایی، سازمان امور عشایر، وزارت تعاون و معاونت ترویج وزارت جهاد کشاورزی نهضتی را تحت عنوان فقرزدایی پایه‌ریزی نموده و در کنار سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای پس از آموزش و انتقال مهارت نسبت به ایجاد تشکلهای روستایی در غالب تعاونیها اقدام و حمایت‌های پس

از آموزش را از آنان دریغ ننمایند .

طرح هجرت چیست ؟ و چرا به نام هجرت نام گرفته است ؟

طرح هجرت طرحی است وسیع با دامنه گسترده عملیات اجرایی آموزشی در قالب تیمهای سیار که هدایت و حرکت آموزشهای فنی و حرفه ای را از شهرهای توسعه یافته و مراکز ثابت به سوی مناطق محروم و کمتر توسعه یافته به منظور تحقق توزیع و دسترسی فرصتهای آموزشی برابر در نقاط هدف دنبال می‌نماید. نقش مهم این طرح ایجاد توانمندی و فراهم آوری زمینه های مهارت آموزی و افزایش بهره وری خانوار روستایی است و همانند سدی در مقابل مهاجرت‌های بی رویه روستایی به شهر عمل می کند طرح مذکور به دلیل طی مراحل مطالعاتی در پایان سال ۱۳۸۴ و آغاز مرحله تدارکاتی در ابتدای سال ۱۳۸۵ که با نام پیامبر اعظم (ص) مزین گردیده و با تأسی از دستورات آن مقام شامخ الهی به طرح هجرت شهرت یافته است .

اهداف ودلائل توجیهی طرح:

- جلوگیری از مهاجرت های بی رویه
- افزایش بهره وری جامعه روستایی و کم در آمد
- ایجاد زمینه های شغلی کم هزینه و زود بازده
- فراهم سازی زمینه های شغلی جدید
- فراهم سازی زمینه‌های کارگروهی(در قالب تعاونیها)

نقطه آغازین طرح هجرت و مراحل مختلف این

سامانه :

سامانه هجرت ، مستند به اجرای بند ۷ و ۸ اصل ۴۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و با عنایت به مواد ۵۲-۱۹-۷۵ و ۹۵ قانون برنامه چهارم توسعه کشور نقش حساسی را در پیشرفت کشور بازی می کنند . طرح مذکور از آنجایی آغاز گردید که عزم دولت بر آن شد تا محرومیت را در نقاط مختلف کشور به حداقل رسانیده و چاره ای جهت کاهش جمعیت شهرهای بزرگ ببیند. به همین منظور با بررسی های اولیه مشخص گردید که تورم بی رویه جمعیت شهرها در یک قسمت مربوط به تقویت گرایشهای زندگی شهر نشینی در جوامع روستایی است. در کنار عواملی که به

پاره ای از آنها در مباحث قبلی اشاره شد عامل مهمی دیگری به چشم می خورد که به مضاعف شدن گرایش روستایی به زندگی شهری دامن می زند و این عامل چیزی جز بی سوادی مهارتی و فنی نبوده است. بیسوادی مهارتی و فنی به تنهایی سبب گشته تا میزان سود حاصل از فروش محصولات در قبال کل تولید روستایی پاسخگوی نیازهای خانوار او نباشد و مرتباً عرصه فعالیت را بر آنان تنگ تر و تنگ تر نماید. لذا با شناسایی جامعه هدف در این بحث ارائه ۱۰ رشته آموزشی مترادف با فرهنگ روستا و با هدف افزایش بهره وری خانوار روستایی و مطابق با مصالح دولت، مطرح ونهایتاً منجر به تشکیل کمیته ای با ریاست معاونت پژوهش و توسعه سازمان جهت تهیه و اجرای طرح گردید که فاز مطالعاتی در این طرح در پایان سال ۸۴ آغاز شد. در این فاز پس از مطالعه هر کدام از رشته های مطروح و آنالیز آن از نظر اقتصادی، تصمیم بر آن گرفته شد تا ۸ رشته به صورت عمومی و ۲ رشته خاص برای روستاهای هر منطقه از کشور پیش بینی گردد در مرحله بعد نقطه نظرات و مطالعات تکمیلی منجر به انتخاب گرایشهایی دیگری علاوه بر امر تولید محصولات کشاورزی گردید و هم اکنون تعداد ۱۲ رشته جهت اجراء طرح فوق در نظر گرفته شده است که تلفیقی از رشته های کشاورزی و خدمات فنی می باشد.

پس از اتمام فاز مطالعاتی طرح با شروع سال جاری مرحله دوم یا فاز تدارکاتی طرح آغاز گردید. در این مرحله از طرح پس از بررسی و برآورد ارقام و مواد مورد نیاز و مباحث کارشناسی فراوان از نظر فنی در نحوه استقرار تجهیزات و ابزار و چگونگی اتصال قطعات به همدیگر بمنظور راه اندازی کاروانهای آموزشی اقدام به تهیه لیست و خرید گردید .

نتایج مورد انتظار از طرح:

ارتقاء سطح علمی و عملی آموزشهای فنی و حرفه ای جوامع روستایی و مناطق کمتر توسعه یافته و توانمند سازی این در ایجاد شغل و افزایش بهره وری خانوارهای آنان به منظور جلوگیری از مهاجرت و ساکن نمودن روستاییان با مدد ارائه و فراگیری آموزشهای فنی و حرفه ای

اعتبارات اولیه ایجاد و استقرار سامانه هجرت

سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور کلیه هزینه‌های مورد نیاز اجرای مرحله نخست را به میزان ۱۰۰ میلیارد ریال از محل اعتبارات سال ۱۳۸۴ سازمان صرف کرده است و برای استقرار طرح نیز اعتبارات جاری پیش بینی نموده است ، لیکن پایداری و توسعه طرح در مرحله دوم مستلزم تامین اعتبارات ویژه می باشد .

تعداد شرکت کنندگان در طرح:

برای شرکت کنندگان یا کارآموزان در این طرح سقفی وجود ندارد و تمامی کارآموزان می بایست حداقل شرایط را جهت حضور در دوره ها داشته باشند.

عناصر سامانه هجرت در مرحله اول

تجهیزات اختصاص یافته در مرحله اول:

مجموعه امکاناتی که در مرحله نخست برای طرح هجرت تهیه شده است عبارتند از :
۶۰ دستگاه خودرو، ۳۰۰ دستگاه کاروان و ۶۰۰ تخته چادر و ۸ دستگاه اتوبوس آموزشی امکانات آموزشی برای ۱۹ رشته و مربیان که توزیع آن بشرح ذیل در استانهای کشور است:

توزیع کشوری:

این تجهیزات بعنوان حداقل نیاز پایه بصورت مساوی در سطح استانها تقسیم گردید. به طوریکه به هر استان ۲ دستگاه پاژن ، ۱۰ دستگاه کانکس و ۲۰ تخته چادر ارسال گردید. تنها به استان سمنان و منطقه کرج ۱ دستگاه پاژن ، ۵ دستگاه کانکس و ۱۰ تخته چادر اختصاص یافت. بر همین اساس با توجه به توزیع یکنواخت امکانات در این مرحله، تعهدی به میزان ۱۶۰۰ نفر برای تمامی استانها (بجز کرج و سمنان) ایجاد گردید که تا پایان سال ۱۳۸۵ با استقبال مناسب روستاییان، ۶۸۰۰۰ نفر از این آموزشها برخوردار گردیدند.

۱- چادر

چادر به ابعاد $۶ \times ۴ \times ۲,۲۵$ متر می باشد و برای تشکیل کارگاه آموزشی از آن استفاده خواهد شد. در هر واحد آموزشی نیز دو تخته چادر وجود دارد .

۲- کاروان

کاروان به ابعاد ۶×۳ متر می باشد که داخل آن دو فضای مجزا منظور شده است . یک فضا حاوی امکانات استراحت از جمله دو فقره تخت خواب ، تلویزیون ، وسیله گرم وسرد کردن ، میز تحریر ، دستشویی و اجاق گاز و ظرفشویی، فضای دوم مخصوص قراردادن تجهیزات ، ابزار و مواد آموزشی است .

هرکانکس برای رشته های خاصی بشرح ذیل پیش بینی و مهیا گردیده است:

تیپ A مشتمل بر کانکس رشته آموزشی سرویس و نگهداری خودروهای بنزینی

تیپ B مشتمل بر کانکس رشته های آموزشی اسکلت ساز بتنی ، اسکلت ساز فلزی و بنا

تیپ C مشتمل بر کانکس رشته های آموزشی کشاورزی نظیر تولید جوانه های خوراکی ، تولید خاک برگ ، تولید قارچ خوراکی ، تولید نهال فندق و گردو، تولید ورمی کمپوست و زنبورداری

تیپ D مشتمل بر کانکس رشته های آموزشی برق ساختمان ، و تعمیر لوازم خانگی روستایی

تیپ E مشتمل بر کانکس رشته آموزشی سرویس و نگهداری تراکتور و تیلر

تیپ F مشتمل بر کانکس رشته آموزشی سرویس و نگهداری موتور و الکتروپمپ ها

تیپ G مشتمل بر کانکس رشته آموزشی راسته دوز

تیپ H مشتمل بر کانکس رشته آموزشی جوشکاری

تیپ I مشتمل بر کانکس رشته آموزشی سرویس و نگهدار سم پاشها

تیپ J مشتمل بر کانکس رشته آموزشی لوله کشی

۳- خودرو

برای کشیدن کاروان ها خودرو پاژن با قدرت ۱۷۰ اسب

بخار منظور شده است. برای هر ۵ دستگاه کاروان یک دستگاه خودرو وجود خواهد داشت تا کاروانها را بین روستاها جابجا نماید .

۴- امکانات آموزشی

برای هر رشته آموزشی امکانات ویژه ی آموزشی شامل تجهیزات , ابزارها و مواد اولیه تهیه شده است که داخل کاروانها قرار داده می شوند .

۵- مربی

متناسب با نیاز سنجی آموزشی که در روستاهای مناطق به عمل می آید رشته آموزشی هر روستا تعیین شده و کاروان مخصوص آن رشته به همراه مربی متخصص به آنجا اعزام می شود.

مربی در سامانه هجرت وظایف و نقش ویژه ای دارد و کلیه موفقیت های اجرایی طرح مرهون ایفای این وظایف و نقش است . (از جمله ارتباطات با مقامات محلی برای تامین شرایط استقرار در روستا , ارتباط مناسب با روستاییان , سازگاری با شرایط هجرت مداوم و....).

عملکرد سامانه هجرت و نیازهای کشور، خط مشی توسعه آنرا معین خواهد ساخت
نکته حائز اهمیت اینست با توجه به شرایط کشورهای همسایه ایران، به ویژه کشورهای افغانستان و عراق ، پیش بینی می شود این سامانه مورد توجه مسئولان کشورهای مذکور واقع شود.

رشته های آموزشی مرحله اول :

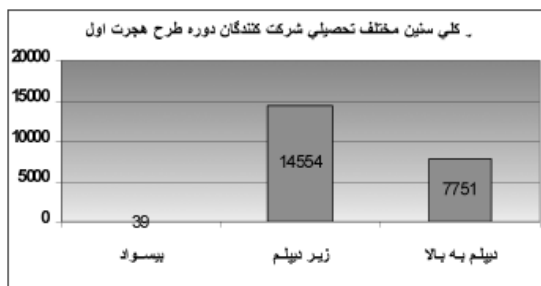
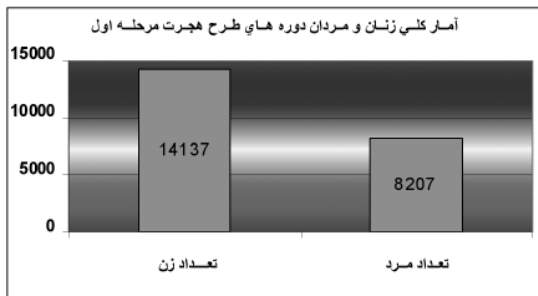
این طرح با تعداد ۱۶ حرفه آموزشی با عناوین ذیل در سه بخش صنعت کشاورزی و خدمات در مرحله اول آغاز گردید که تعداد رشته های آموزشی این طرح در مرحله دوم به تعداد ۱۶ رشته آموزشی با ۸۲ حرفه باگرایش صنعت افزایش یافته است:

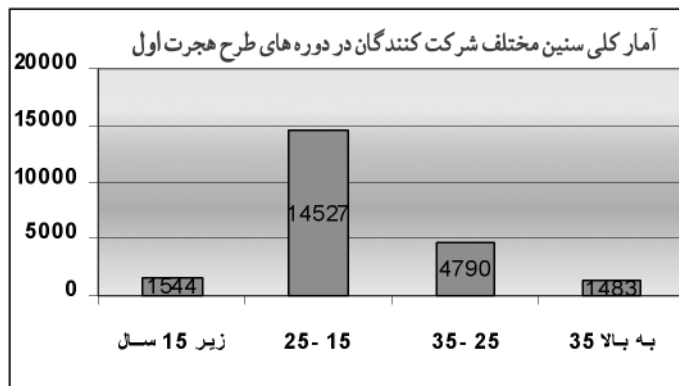
۱	اسکلت سازی فلزی	۹	تولیدکننده جوانه های خوراکی
۲	تعمیرکار برق ساختمان	۱۰	تولیدکننده نهال زیتون
۳	راسته دوز	۱۱	تولیدکننده قارچ خوراکی صدفی
۴	سرویس و نگهداری موتور و الکتروپمپ	۱۲	تولیدکننده ورمی کمپوست
۵	سرویس کار و نگهدار سمپاش	۱۳	زنبورداری
۶	بنا	۱۴	تولیدکننده نهال فندوق
۷	جوشکاری با قوس الکتریکی	۱۵	تولیدکننده خاک برگ
۸	لوازم خانگی	۱۶	سرویس کار و نگهدار تراکتور و تیلر

محل اجرای طرح :

با عنایت به اینکه قریب به ۲۲ میلیون نفر از جمعیت کشور در نقاط روستایی و بخشها و دهستانها و کانونهای عشایری

۱۲	خراسان جنوبی	۲۹۷۲	۷۳	۹۳	۲۴۴۴	۴۲۵	۸۳	۱	۲۱۶۹	۸۷۵
۱۳	زنجان	۴۴۱	۲۶۰	۷۹	۴۸۹	۱۱۸	۱۵	۰	۵۶۵	۱۳۶
۱۴	سیستان و بلوچستان	۱۵۳	۷۳۹	۲۳	۳۸۸	۳۲۸	۱۵۳	۱۲	۵۶۱	۳۱۹
۱۵	فارس	۱۷۲	۴۴۸	۳۴	۴۷۸	۷۶	۳۲	۰	۳۸۶	۲۳۴
۱۶	سمنان	۱۶۹	۱۵۷	۱۲	۱۹۶	۸۴	۳۴	۱	۱۳۱	۱۹۴
۱۷	قم	۶۲۴	۳۴۴	۶۸	۵۷۸	۱۹۵	۱۲۷	۰	۶۹۱	۲۷۷
۱۸	قزوین	۰	۲۲۰	۰	۱۸۱	۲۴	۱۵	۰	۲۲۰	۰
۱۹	کرج	۳۴۱	۸۹	۵۸	۲۵۲	۸۷	۳۳	۰	۱۴۵	۲۸۵
۲۰	کردستان	۳۲۶	۷۳۸	۸۱	۶۶۹	۲۱۴	۱۰۰	۰	۷۲۷	۳۳۷
۲۱	کرمان	۲۵۹	۴۵۹	۲۶	۴۶۰	۱۵۴	۷۸	۱	۴۲۴	۲۹۳
۲۲	کرمانشاه	۷۴	۱۱۸	۷	۱۱۰	۵۴	۲۱	۰	۹۳	۹۹
۲۳	کهگیلویه و بویر احمد	۱۳۶۸	۲۰۷	۱۰۷	۱۰۹۹	۲۹۵	۷۴	۰	۱۰۷۲	۵۰۳
۲۴	گلستان	۸۹۹	۴۴۳	۷۴	۷۴۵	۴۳۵	۸۸	۰	۸۴۴	۴۹۸
۲۵	گیلان	۱۱۴	۲۸۴	۵۸	۲۵۹	۵۹	۲۲	۰	۲۵۲	۱۴۶
۲۶	لرستان	۴۰	۶۰	۱	۵۸	۳۶	۵	۰	۶۴	۳۶
۲۷	مازندران	۰	۸۰	۵	۳۶	۲۱	۱۸	۲	۵۷	۲۱
۲۸	مرکزی	۶۷۹	۱۹۸	۶۹	۵۷۹	۱۵۵	۷۴	۱۱	۵۷۸	۲۸۸
۲۹	هرمزگان	۱۶۹	۲۶۵	۲۱	۳۲۳	۷۲	۱۸	۴	۳۲۳	۱۰۷
۳۰	همدان	۹۷	۸۵	۲۴	۷۰	۷۶	۱۲	۰	۱۲۹	۵۳
۳۱	یزد	۴۹۲	۱۴۲	۷۱	۳۹۷	۱۱۰	۵۶	۳	۴۳۶	۱۹۵
	جمع کل	۱۴۱۳۷	۸۲۰۷	۱۵۴۴	۱۴۵۲۷	۴۷۹۰	۱۴۸۳	۳۹	۱۴۵۵۴	۷۷۵۱

تحلیل آماری:

نتایج حاصل از اجرای دوره های طرح هجرت در کل کشور (مرحله اول)

از سقف تعهد دوره های طرح هجرت به میزان ۴۸۰۰۰ نفر دوره در سال ۱۳۸۵ تعداد ۲۲۳۴۴ نفر دوره (۴۶٪) تحقق یافته (طی سه ماه) که دارای سطوح مختلف تحصیلی بوده اند (بیسواد - زیر دیپلم و دیپلم به بالا) از این تعداد ۷۷۵۱ نفر دوره (۱۷٪) را افراد دیپلم به بالا به خود اختصاص داده اند.

از سقف تعهد دوره های طرح هجرت به میزان ۴۸۰۰۰ نفر دوره در سال ۱۳۸۵ تعداد ۲۲۳۴۴ نفر دوره (۴۶٪) تحقق یافته (طی سه ماه) که دارای سطوح مختلف تحصیلی بوده اند (بیسواد - زیر دیپلم و دیپلم به بالا) از این تعداد ۱۴۵۵۴ نفر دوره (۲۹٪) را افراد زیر دیپلم به خود اختصاص داده اند.

از سقف تعهد دوره های طرح هجرت به میزان ۴۸۰۰۰ نفر دوره در سال ۱۳۸۵ تعداد ۲۲۳۴۴ نفر دوره (۴۶٪) تحقق یافته (طی سه ماه) که دارای سطوح مختلف تحصیلی بوده اند (بیسواد - زیر دیپلم و دیپلم به بالا) از این تعداد ۳۹ نفر دوره صفر درصد را افراد دیپلم به بالا به خود اختصاص داده اند.

از سقف تعهد دوره های طرح هجرت به میزان ۴۸۰۰۰ نفر دوره در سال ۱۳۸۵ تعداد ۲۲۳۴۴ نفر دوره (۴۶٪) تحقق یافته (طی سه ماه) که دارای سنین مختلف بوده اند (زیر ۱۵ سال، ۱۵ تا ۲۵، ۲۵-۳۵، ۳۵ سال به بالا) از این تعداد ۱۵۴۴ نفر دوره (۴٪) را افراد زیر ۱۵ سال به خود اختصاص داده اند.

از سقف تعهد دوره های طرح هجرت به میزان ۴۸۰۰۰ نفر دوره در سال ۱۳۸۵ تعداد ۲۲۳۴۴ نفر دوره (۴۶٪) تحقق یافته (طی سه ماه) که دارای سنین مختلف بوده اند (زیر ۱۵ سال، ۱۵ تا ۲۵، ۲۵-۳۵، ۳۵ سال به بالا) از این تعداد ۱۴۵۲۷ نفر دوره (۲۹٪) را افراد سنین ۱۵ تا ۲۵ سال به خود اختصاص داده اند.

از سقف تعهد دوره های طرح هجرت به میزان ۴۸۰۰۰ نفر دوره در سال ۱۳۸۵ تعداد ۲۲۳۴۴ نفر دوره (۴۶٪) تحقق یافته (طی سه ماه) که دارای سنین مختلف بوده اند (زیر ۱۵ سال، ۱۵ تا ۲۵، ۲۵-۳۵، ۳۵ سال به بالا) از این تعداد ۴۷۹۰ نفر دوره (۱٪) را افراد ۲۵ تا ۳۵ سال به خود اختصاص داده اند.

از سقف تعهد دوره های طرح هجرت به میزان ۴۸۰۰۰ نفر دوره در سال ۱۳۸۵ تعداد ۲۲۳۴۴ نفر دوره (۴۶٪) تحقق یافته (طی سه ماه) که دارای سنین مختلف بوده اند (زیر ۱۵ سال، ۱۵ تا ۲۵، ۲۵-۳۵، ۳۵ سال به بالا) از این تعداد ۱۴۸۳ نفر دوره (۰٪) را افراد ۳۵ سال به بالا به خود اختصاص داده اند.

از سقف تعهد دوره های طرح هجرت به میزان ۴۸۰۰۰ نفر دوره در سال ۱۳۸۵ تعداد ۲۲۳۴۴ نفر دوره (۴۶٪) تحقق یافته (طی سه ماه) که از این تعداد ۱۴۱۳۷ نفر دوره (۲۹٪) را زنان به خود اختصاص داده اند.

از سقف تعهد دوره های طرح هجرت به میزان ۴۸۰۰۰ نفر دوره در سال ۱۳۸۵ تعداد ۲۲۳۴۴ نفر دوره (۴۶٪) تحقق یافته (طی سه ماه) که از این تعداد ۸۲۰۷ نفر دوره (۱۷٪) را مردان به خود اختصاص داده اند.

از سقف تعهد دوره های طرح هجرت به میزان ۴۸۰۰۰ نفر دوره در سال ۱۳۸۵ تعداد ۲۲۳۴۴ نفر دوره (۴۶٪) تحقق یافته (طی سه ماه) که دارای سطوح مختلف تحصیلی بوده اند (بیسواد - زیر دیپلم و دیپلم به بالا) از این تعداد ۷۷۵۱ نفر دوره (۱۷٪) را افراد دیپلم به بالا به خود اختصاص داده اند.

از سقف تعهد دوره های طرح هجرت به میزان ۴۸۰۰۰ نفر دوره در سال ۱۳۸۵ تعداد ۲۲۳۴۴ نفر دوره (۴۶٪) تحقق یافته (طی سه ماه) که دارای سطوح مختلف تحصیلی بوده اند (بیسواد - زیر دیپلم و دیپلم به بالا) از این تعداد ۱۴۵۵۴ نفر دوره (۲۹٪) را افراد زیر دیپلم به خود اختصاص داده اند.

۱۲- از سقف تعهد دوره های طرح هجرت به میزان ۴۸۰۰۰ نفر دوره در سال ۱۳۸۵ تعداد ۲۲۳۴۴ نفر دوره (۴۶٪) تحقق یافته (طی سه ماه) که دارای سطوح مختلف تحصیلی بوده اند (بیسواد - زیر دیپلم و دیپلم به بالا) از این تعداد ۳۹ نفر دوره (۰٪) را افراد دیپلم به بالا به خود اختصاص داده اند.

از سقف تعهد دوره های طرح هجرت به میزان ۴۸۰۰۰ نفر دوره در سال ۱۳۸۵ تعداد ۲۲۳۴۴ نفر دوره (۴۶٪) تحقق یافته (طی سه ماه) که دارای سنین مختلف بوده اند (زیر ۱۵ سال، ۱۵ تا ۲۵، ۲۵-۳۵، ۳۵ سال به بالا) از این تعداد ۱۵۴۴ نفر دوره (۴٪) را افراد زیر ۱۵ سال به خود اختصاص داده اند.

از سقف تعهد دوره های طرح هجرت به میزان ۴۸۰۰۰ نفر دوره در سال ۱۳۸۵ تعداد ۲۲۳۴۴ نفر دوره (۴۶٪) تحقق یافته (طی سه ماه) که دارای سنین مختلف بوده اند (زیر ۱۵ سال، ۱۵ تا ۲۵، ۲۵-۳۵، ۳۵ سال به بالا) از این تعداد ۱۴۵۲۷ نفر دوره (۲۹٪) را افراد سنین ۲۵ تا ۱۵ سال به خود اختصاص داده اند.

از سقف تعهد دوره های طرح هجرت به میزان ۴۸۰۰۰ نفر دوره در سال ۱۳۸۵ تعداد ۲۲۳۴۴ نفر دوره (۴۶٪) تحقق یافته (طی سه ماه) که دارای سنین مختلف بوده اند (زیر ۱۵ سال، ۱۵ تا ۲۵، ۲۵-۳۵، ۳۵ سال به بالا) از این تعداد ۴۷۹۰ نفر دوره (۹٪) را افراد ۳۵ تا ۲۵ سال به خود اختصاص داده اند.

از سقف تعهد دوره های طرح هجرت به میزان ۴۸۰۰۰ نفر دوره در سال ۱۳۸۵ تعداد ۲۲۳۴۴ نفر دوره (۴۶٪) تحقق یافته (طی سه ماه) که دارای سنین مختلف بوده اند (زیر ۱۵ سال، ۱۵ تا ۲۵، ۲۵-۳۵، ۳۵ سال به بالا) از این تعداد ۱۴۸۳ نفر دوره (۴٪) را افراد ۳۵ سال به بالا به خود اختصاص داده اند.

از سقف تعهد دوره های طرح هجرت به میزان ۴۸۰۰۰ نفر دوره در سال ۱۳۸۵ تعداد ۲۲۳۴۴ نفر دوره (۴۶٪) تحقق یافته (طی سه ماه) که از این تعداد ۱۴۱۳۷ نفر دوره (۲۹٪) را زنان به خود اختصاص داده اند.

از سقف تعهد دوره های طرح هجرت به میزان ۴۸۰۰۰ نفر دوره در سال ۱۳۸۵ تعداد ۲۲۳۴۴ نفر دوره (۴۶٪) تحقق یافته (طی سه ماه) که از این تعداد ۸۲۰۷ نفر دوره (۱۷٪) را مردان به خود اختصاص داده اند.

مرحله دوم طرح هجرت

در سال ۱۳۸۶ نیز برنامه آموزشی سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور رقم ۱۳۵۵۷۵ نفر دوره بوده که تعداد رشته های آموزشی با توجه به نیازسنجیهای انجام شده مشتمل بر طیف وسیعی از کرایشات بشرح ذیل میباشد:

لیست رشته های طرح هجرت مرحله دوم			
۱	قالیبافی	۳۱	گل چرمی
۲	گلدوزی ماشینی	۳۲	مکرومه بافی
۳	کارور کودپاش	۳۳	توپ دوزی

خیاط لباس محلی	۳۴	هرس کار	۴
پرورش ماهیان گرم آبی	۳۵	پیوندزن	۵
عیب یابی سیستم سوخت رسانی تراکتور	۳۶	شلوار دوز	۶
کشتکار گلخانه ای	۳۷	خیاطی نازک دوز،	۷
کشتکار گلخانه موز	۳۸	کارور ماشینهای کارنده	۸
پرورش کبوی	۳۹	ICDL درجه دو	۹
-پرورش مرکبات	۴۰	کشت،داشت،برداشت سیب زمینی	۱۰
پرورش گل و گیاه	۴۱	گاوداری	۱۱
پرورش دهنده ماهی قزل آلا با آب چاه	۴۲	پرورش دهنده گوسفند	۱۲
-پرورش دهنده ماهی قزل آلا بعد از برداشت برنج	۴۳	گندم کاری	۱۳
پرورش دهنده ماهی های آکواریومی	۴۴	تعمیر کار رادیو و ضبط صوت	۱۴
پرورش قارچ صدفی	۴۵	کاشی کاری	۱۵
منبت کار	۴۶	تعمیر کار پمپ های آب	۱۶
سفالگری	۴۷	لوله کشی گاز خانگی و تجاری	۱۷
حصیربافی	۴۸	گلدوزی دستی	۱۸
گلابتون دوزی	۴۹	گلسازی	۱۹
دروپنجره سازآهنی با پیش نیاز طی دوره جوشکاری	۵۰	معرق	۲۰
تعمیر کار تلویزیون رنگی	۵۱	بافندگی با ماشین	۲۱
گل ساز گل های مصنوعی خمیر چینی	۵۲	پرورش گیاهان دارویی	۲۲
-مشبک کاری	۵۳	زعفران کاری	۲۳
تعمیر کار لوازم خانگی روستایی	۵۴	چغندر کاری	۲۴
عروسک دوزی	۵۵	پرورش دهنده ماهیان سردآبی	۲۵
پیرایشگر مردانه	۵۶	خیاط لباسهای سنتی زنان و مردان بختیاری	۲۶
نقاش ساختمان	۵۷	پرورش دهنده کرم ابریشم (نوغان دار)	۲۷
تعمیر تلفن های رومیزی	۵۸	گلیم بافی	۲۸
آرایش و پیرایش زنانه	۵۹	هویه کاری پارچه	۲۹
قلاب بافی	۶۰	طراحی فرش	۳۰

تبدیل محصولات درختی به خشکبار	۷۷	برنج کاری	۶۱
تولید نهال زیتون	۷۸	باغبانی	۶۲
پسته کار	۷۹	گلسازی بلندر	۶۳
استاد کار صنایع ساختمان شامل بتن ریز ، بتن ساز ، آرماتور بندوقالب ساز	۸۰	برق ساختمان تکمیلی	۶۴
تولید نهال فندق	۸۱	کارور عمومی رایانه شخصی	۶۵
زراعت حبوبات	۸۲	تعمیر کار موتورسیکلت	۶۶
جاجیم بافی	۸۳	لوله کش و نصاب وسایل بهداشتی	۶۷
کشت و تولید توت فرنگی	۸۴	قفل و یرکار پمپ های آب دیزلیکلید ساز	۶۸

سرویس و نگهداری سمپاش	۸۵	پیراهن دوز مردانه	۶۹
سرویس و نگهداری الکترو موتور	۸۶	جوشکاری برق (E۳)	۷۰
پرورش زنبور عسل	۸۷	تعمیر لوازم خانگی چرخنده	۷۱
پرورش دهنده شترمرغ	۸۸	تعمیر ماشین آلات کشاورزی	۷۲
پرورش توام برنج و ماهی (گرم آبی)	۸۹	سرویس و نگهداری خودرو	۷۳
		تعمیر و نصاب وسایل گازسوز	۷۴
		تعمیر کاربرق خودروهای جدید	۷۵
		پرده دوز	۷۶

جدول تنوع حرف آموزشی طرح هجرت ۲ به تفکیک استان

ردیف	نام استان	تعداد حرفه آموزشی
۱	آذربایجان شرقی	۱۷
۲	آذربایجان غربی	۲۰
۳	اردبیل	۲۷
۴	اصفهان	۳۲
۵	ایلام	۲۳
۶	بوشهر	۱۸
۷	تهران	۱۶
۸	چهارمحال بختیاری	۳۷
۹	خوزستان	۳۶
۱۰	خراسان جنوبی	۲۳
۱۱	خراسان رضوی	۲۷
۱۲	خراسان شمالی	۲۶
۱۳	زنجان	۳۷
۱۵	سیستان و بلوچستان	۳۱
۱۴	سمنان	۲۸
۱۶	فارس	۴۲
۱۸	قم	۱۶
۱۷	قزوین	۱۷
۱۹	کرج	۱۲
۲۰	کردستان	۱۳
۲۱	کرمان	۲۵
۲۲	کرمانشاه	۱۴
۲۳	کهگیلویه و بویراحمد	۲۳

۲۴	گلستان	۲۵
۲۵	گیلان	۱۷
۲۶	لرستان	۱۸
۲۷	مازندران	۱۱
۲۸	مرکزی	۹
۲۹	هرمزگان	۲۶
۳۰	همدان	۲۲
۳۱	یزد	۴۲

تعداد کامیونت ها و تعهدات آموزشی طرح هجرت فاز دوم به تفکیک استانی

ردیف	نام استان	توزیع کامیونت	تعهدات سال ۱۳۸۶ (نفر دوره)
۱	آذربایجان شرقی	۹	۲۷۶۳
۲	آذربایجان غربی	۸	۲۲۸۴
۳	اردبیل	۵	۱۳۶۷
۴	اصفهان	۱۰	۲۹۴۶
۵	ایلام	۳	۸۶۹
۶	بوشهر	۳	۱۰۴۴
۷	تهران	۸	۲۴۲۴
۸	چهارمحال و بختیاری	۴	۱۳۰۰
۹	خراسان جنوبی	۶	۱۷۲۲
۱۰	خراسان رضوی	۱۲	۳۶۳۶
۱۱	خراسان شمالی	۶	۱۸۱۸
۱۲	خوزستان	۱۰	۲۹۳۶
۱۳	زنجان	۴	۱۱۳۹
۱۴	سمنان	۵	۱۴۳۷
۱۵	سیستان و بلوچستان	۸	۲۴۲۴
۱۶	فارس	۱۱	۳۳۳۳
۱۷	قزوین	۵	۱۵۱۵
۱۸	قم	۲	۶۰۶
۱۹	کرج	۳	۹۰۹
۲۰	کردستان	۵	۱۶۵۹
۲۱	کرمانشاه	۱۰	۳۰۳۰
۲۲	کرمان	۵	۱۵۷۲

۹۵۸	۳	کهگیلویه و بویراحمد	۲۳
۲۱۲۱	۷	گلستان	۲۴
۲۲۰۳	۷	گیلان	۲۵
۱۵۷۱	۵	لرستان	۲۶
۳۰۳۰	۱۰	مازندران	۲۷
۱۳۶۹	۵	مرکزی	۲۸
۲۰۸۵	۷	هرمزگان	۲۹
۱۶۰۹	۵	همدان	۳۰
۲۱۶۸	۷	یزد	۳۱
۶۰۰۰۰	۱۹۸	جمع کل	

عملکرد مرحله دوم طرح هجرت

ردیف	نام استان	تعداد	عملکرد	جنسیت		وضعیت تحصیلی			وضعیت سنی			وضعیت شغل		
				مرد	زن	لیسانس به بالا	فوق دیپلم	دیپلم به پایین	سال تا ۱۵۳	تا ۴۵ سال	سال تا ۴۵	بیکار	شاغل	محصّل
۱	آذربایجان شرقی	۵۱۶۳	۱۸۵۲	۸۵۳	۹۹۹	۱۲۹	۴۵	۱۶۷۸	۱۳۵۱	۴۰۷	۹۴	۱۷۲۲	۵۵	۷۵
۲	آذربایجان غربی	۳۴۰۷	۱۵۳۶	۴۴۴	۱۰۹۲	۴۱	۳۶	۱۴۵۹	۱۲۰۳	۳۰۱	۳۲	۱۲۳۵	۴۵	۲۵۶
۳	اردبیل	۳۵۶۵	۲۰۰۴	۱۱۱۲	۸۹۲	۶۹	۴۷	۱۸۸۸	۱۵۳۰	۳۲۸	۴۶	۱۷۴۰	۶۸	۱۹۶
۴	اصفهان	۴۸۹۷	۲۳۸۳	۱۴۹۲	۱۸۹۱	۸۰	۵۹	۳۲۴۴	۲۶۱۱	۶۰۰	۱۷۲	۲۹۸۹	۸۸	۳۰۶
۵	ایلام	۲۶۶۴	۱۶۲۶	۸۲۴	۸۰۲	۵۸	۴۷	۱۵۲۱	۱۳۲۰	۲۸۴	۲۲	۱۳۷۹	۷۵	۱۷۲
۶	بوشهر	۲۸۵۶	۲۴۲۱	۴۵۲	۱۹۶۹	۲۳	۲۲	۲۳۷۶	۱۸۷۸	۴۳۶	۱۰۷	۲۳۲۴	۸	۸۹
۷	تهران	۵۲۸۲	۲۰۴۲	۱۲۵۹	۶۸۳	۴۵	۲۸	۱۹۶۹	۱۶۷۴	۲۷۹	۸۹	۱۹۷۴	۴۳	۲۵
۸	چهار محال بختیاری	۴۵۲۵	۴۹۸۴	۱۲۷۱	۳۷۱۳	۱۱۶	۷۴	۴۹۹۴	۴۱۷۰	۶۴۴	۱۷۰	۴۳۸۵	۲۷	۵۷۲
۹	خراسان رضوی	۵۵۶۵	۳۱۰۸	۷۴۹	۲۳۵۹	۴۲	۴۶	۳۰۲۰	۲۵۸۴	۴۴۵	۷۹	۲۸۲۵	۱۰۶	۱۷۷
۱۰	خراسان جنوبی	۴۳۱۴	۴۹۰۸	۵۹۳	۴۳۱۵	۷۶	۴۰	۴۷۹۲	۴۱۱۹	۶۸۹	۱۰۰	۴۷۲۰	۲۷	۱۶۱
۱۱	خراسان شمالی	۴۰۲۳	۱۴۰۸	۶۱۵	۷۹۳	۲۷	۱۷	۱۳۶۴	۱۲۰۹	۱۶۴	۳۵	۱۰۵۲	۱۰۱	۲۵۵
۱۲	خوزستان	۶۰۴۹	۳۰۴۲	۱۱۵۷	۱۸۸۵	۲۸	۴۳	۲۹۷۱	۲۵۱۴	۴۵۶	۷۲	۲۶۶۴	۱۴۶	۲۳۲
۱۳	زنجان	۳۰۰۰	۱۸۱۷	۳۶۷	۱۴۵۰	۳۵	۳۲	۱۷۵۰	۱۶۱۵	۱۹۰	۱۲	۱۵۹۶	۳۶	۱۸۵
۱۴	سمنان	۲۴۲۷	۱۳۰۹	۲۵۴	۱۰۵۵	۴۲	۹	۱۲۵۸	۱۰۲۴	۲۴۶	۳۹	۱۱۴۰	۱۱	۱۵۸
۱۵	سیستان و بلوچستان	۵۱۴۲	۲۸۲۶	۱۹۵۵	۸۷۱	۱۱۴	۸۰	۲۶۳۲	۲۰۱۰	۶۸۶	۱۳۰	۲۳۳۵	۳۱۷	۱۷۴
۱۶	فارس	۵۱۷۷	۴۹۱۸	۲۲۱۷	۲۷۰۱	۲۲۱	۱۱۷	۴۵۸۰	۳۸۹۶	۸۸۷	۱۲۵	۳۹۹۰	۵۲۰	۹۰۸
۱۷	قزوین	۳۹۰۲	۴۴۱۷	۱۶۴۲	۲۷۷۵	۵۲	۲۵	۴۳۴۰	۳۴۲۲	۷۷۵	۲۲۰	۴۰۷۰	۱۸۹	۱۵۸
۱۸	قم	۲۵۲۶	۱۶۲	۲۴	۱۳۸	۴	۰	۱۵۸	۱۲۸	۲۹	۵	۱۶۱	۰	۱
۱۹	کرج	۱۷۷۷	۸۷۰	۷۱	۷۹۹	۴۳	۱۴	۸۱۳	۶۲۶	۲۲۵	۱۹	۸۶۵	۴	۱
۲۰	کردستان	۴۸۵۹	۱۶۳۵	۹۱۵	۷۲۰	۱۷	۱۵	۱۶۰۳	۱۱۴۶	۴۴۳	۴۶	۱۳۹۸	۱۶۲	۷۵
۲۱	کرمان	۵۰۲۵	۲۵۲۲	۲۲۱۹	۳۰۲	۱۵	۲۵	۲۴۸۲	۱۴۸۸	۶۵۹	۳۷۵	۲۴۸۸	۲	۳۲
۲۲	کرمانشاه	۳۰۷۲	۱۴۱۵	۱۰۶۷	۳۴۸	۲۲	۱۵	۱۳۷۸	۱۰۴۱	۳۲۷	۴۷	۱۲۳۹	۳۸	۱۳۸
۲۳	کهگیلویه و بویراحمد	۲۵۶۶	۲۲۲۲	۱۷۳	۲۰۴۹	۷۰	۷۹	۲۰۷۳	۱۹۴۳	۲۵۰	۲۹	۱۷۹۲	۲۶	۴۰۴
۲۴	گلستان	۳۸۹۵	۲۲۳۴	۹۵۹	۱۲۷۵	۵۲	۲۴	۲۱۵۷	۱۷۷۰	۳۸۵	۷۹	۲۰۹۰	۸۵	۵۹
۲۵	گیلان	۵۶۲۹	۳۹۳۱	۲۳۹۹	۱۵۳۲	۸۵	۴۳	۳۸۰۳	۲۴۵۶	۱۱۹۹	۲۷۶	۳۳۳۹	۱۵۸	۴۳۴
۲۶	لرستان	۶۵۶۹	۲۴۵۶	۱۸۰۵	۶۵۱	۵	۲۳	۲۴۲۸	۱۶۷۵	۵۷۳	۲۰۸	۲۲۶۷	۳۰	۱۵۹
۲۷	مازندران	۴۶۹۵	۲۷۸۵	۶۹۸	۲۰۸۷	۱۵۷	۱۲۵	۲۵۰۳	۲۲۷۴	۴۴۹	۶۲	۲۰۸۵	۱۰۶	۵۹۴
۲۸	مرکزی	۳۰۶۸	۱۴۱۳	۴۳۳	۹۴۰	۲۸	۱۲	۱۳۷۳	۱۰۵۷	۲۸۷	۶۹	۱۲۰۹	۸۶	۱۱۸
۲۹	هرمزگان	۱۳۴۱۵	۶۱۵۰	۲۸۸۸	۳۳۶۲	۱۸	۴۱	۶۰۹۱	۴۸۱۶	۱۱۹۰	۱۴۴	۵۷۹۲	۱۰۲	۲۵۶
۳۰	همدان	۳۱۳۶	۱۵۷۱	۶۶۶	۹۰۵	۲۹	۲۸	۱۵۱۴	۱۳۱۰	۲۳۲	۲۹	۱۳۳۲	۵۳	۱۸۶
۳۱	یزد	۴۳۷۵	۱۹۵۸	۶۸۲	۱۲۷۶	۶۵	۴۴	۱۸۴۹	۱۷۴۶	۱۸۴	۲۸	۱۴۷۶	۵۳	۴۲۹
جمع کل		۱۳۵۵۷۵	۷۸۹۲۵	۳۲۳۹۵	۴۶۵۳۰	۱۸۰۹	۱۲۵۵	۷۵۸۶۱	۶۱۶۰۶	۱۴۳۴۹	۲۹۷۰	۶۹۶۷۳	۲۷۶۷	۶۹۸۵
درصد تحقق		۱۰۰٪	۵۸.۲۰٪	۴۱.۱۰٪	۵۸.۹۰٪	۲.۲۰٪	۱.۵۰٪	۹۶.۳۰٪	۷۸.۲۰٪	۱۸.۱۰٪	۳.۷۰٪	۸۸.۲۰٪	۳.۵۰٪	۸.۳۰٪

همانگونه که در این جدول مشاهده می شود:

۵۸,۲۰ درصد از تعهدات آموزشی کل سال تحقق یافته است.

۴۱,۱۰ درصد از عملکرد مربوط به کارآموزان مرد است.

۵۸,۹۰ درصد از عملکرد مربوط به کارآموزان زنان است.

۲,۲۰ درصد از کارآموزان دارای مدرک تحصیلی لیسانس و بالاتر می باشند.

۱,۵۰ درصد از کارآموزان دارای مدرک تحصیلی فوق دیپلم می باشند.

۹۶,۳۰ درصد از عملکرد مربوطه کارآموزان دیپلم به پایین است.

۸۷,۲۰ درصد از عملکرد مربوط به کارآموزان گروه سنی ۱۵ تا ۳۰ سال است.

۱۸,۱۰ درصد از عملکرد مربوط به کارآموزان گروه سنی ۳۰ تا ۴۵ سال است.

۳,۷۰ درصد از عملکرد مربوط به کارآموزان گروه سنی ۴۵ تا ۶۰ سال است.

۸۸,۲۰ درصد از عملکرد مربوط به کارآموزان بیکار است.

۳,۵۰ درصد از عملکرد مربوط به کارآموزان شاغل است.

۸,۳۰ درصد از عملکرد مربوط به کارآموزان محصل است.

۴ درصد کارآموزان از دوره های آموزشی رضایت نداشته اند. (ضعیف)

۶۳ درصد کارآموزان از دوره های آموزشی رضایت کامل داشته اند. (خوب)

۳۲ کارآموزان از دوره های آموزشی بطور متوسط رضایت داشته اند. (متوسط)

سخن آخر

با استعانت از درگاه حق تعالی و با توجه به ارزشیابی های صورت گرفته در اجرای طرح مذکور و نیز سیاست های وزارت کار و امور اجتماعی، انشاءالله هدف آتی سازمان آموزش فنی و حرفه ای تمرکز امکانات طرح هجرت و استقرار آن در پایگاه های مهارت آموزی دهستانهای پرجمعیت کشور می باشد تا بدین وسیله نیروهای مستعد و کارآمدشناسایی و ملی یک فرایند منطقی از طریق آموزش میدانی در برنامه ریزی ها و در نهایت در چرخه کار و تولید دانایی محور مشارکت کنند.